

Україна остаточно обрала європейський шлях розвитку. Ми повинні стати конкурентоспроможними поряд із найбільш розвиненими державами, а для цього необхідно стимулювати розвиток людського капіталу – найціннішого ресурсу країни в сучасному світі. Закон про вищу освіту втілює нові, справді європейські підвалини функціонування українських університетів – ідеї децентралізації, посилення університетської автономії та академічної свободи.

Список використаних джерел:

1. Закон України про вищу освіту. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – Заголовок з екрана.

2. Гриневич Л. Ключове рішення для України / Лілія Гриневич // Дзеркало тижня. Україна. – 2914. – №21. – 13 черв. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: червня ukr.media/ukrain/210704/. – Заголовок з екрана.

3. Квіт С. «Євроремонт» освіти розпочато / Сергій Квіт // Голос України – 2914. – № 148 (5898).

4. Клименко О.З. Трансформація інформаційно-освітнього середовища бібліотеки галузевого вчн в умовах болонського процесу / О. З. Клименко // Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства : Матеріали Третьої науково-практичної конференції «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 29 вересня 2011 р, Львів, Україна. – Львів, 2011. – С.375–380.

Конституційно-правові аспекти «очищення влади» в рамках розбудови Української держави

Альонкін О.А., доцент кафедри конституційного та міжнародного права НАВС, кандидат юридичних наук

Проголошення України суверенною, незалежною, демократичною, соціальною і правовою державою вимагає певної правової регламентації цих викладених у ст. 1 Конституції України [1] принципів. А ч. 2 ст. 5 Конституції України встановлює, що «народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування» [1]. Останні події щодо розбудови Української держави, її Євроінтеграції наміри та реалії забезпечення прав і свобод людини та громадянина підтверджують гостру необхідність якісної перебудови державного механізму в цілому і апарату держави зокрема.

У свою чергу ч. 1 ст. 6 Конституції України визначає, що «державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову» [1]. Цей конституційний принцип проголошує те, що єдина за своїм призначенням державна влада поділяється за своєю суттю на три гілки, що виконують притаманні виключно ним функції: законодавчу владу в Україні здійснює Верховна Рада України, виконавчу – система виконавчо-розпорядчих органів, яку очолює Кабінет Міністрів України, а судову – система судових органів на чолі з Верховним Судом України та Конституційним Судом України.

При цьому, провідне місце в забезпеченні повсякденної діяльності державного механізму займає саме виконавча влада, яка користується прерогативою на проведення організаційної роботи у сфері виконання законів усіма суб'єктами правовідносин та реалізації державної політики в усіх сферах суспільного життя. А ефективність функціонування виконавчої влади, по-перше, залежить від того, як її здійснення

відбувається на місцевому рівні. Саме на рівні областей і районів нашої держави відбувається практичне виконання приписів відповідних нормативно-правових актів ухвалених вищими органами державної влади. По-друге, одним із болючих питань в цьому аспекті на сьогодні продовжує залишатися питання кадрового забезпечення місцевих органів виконавчої влади. Адже практично всі соціальні опитування останніх років засвідчують, що громадяни України фактично повністю не довіряють державним службовцям і в цілому негативно ставляться до представників цієї соціальної групи населення.

Для вирішення цієї проблеми в Україні громадські та політичні діячі вже достатньо довгий час вимагають проведення так званої люстрації. Варто відзначити, що термін «люстрація» (від лат. *lustratio* – очищення через жертвопринесення [2]), за загальним розумінням, означає заборону державним діячам високого рангу, які скомпрометували себе на посадах, працювати на державній службі впродовж певного терміну (як правило 5-10 років) або по життю. Цей термін зазвичай вживається щодо характеристики політико-правових процесів, які відбувалися у посткомуністичних державах Східної Європи з кінця 80-х рр. ХХ ст. В цих країнах люстрація застосовувалася до високопосадовців комуністичного режиму, колишніх співробітників силових структур, іноді – до всіх членів комуністичних партій [3].

В цьому контексті Верховною Радою України було ухвалено Закон України «Про очищення влади» від 24.07.2014, який 9 жовтня цього року підписав Президент України, а отже в найближчі дні він набере чинності. Прес-служба Президента України зазначає, що цей Закон визначає правові та організаційні засади проведення перевірки державних службовців та прирівняних до них осіб, посадових осіб органів місцевого самоврядування «з метою відновлення довіри до влади та створення умов для побудови нової системи органів влади у відповідності до європейських стандартів» [4].

Слід звернути увагу на те, що висновок Головного науково-експертного управління Верховної Ради України на проект Закону України «Про очищення влади» від 24.07.2014 містить ряд суттєвих зауважень. На думку експертів законопроект у запропонованій редакції не дозволить досягнути зазначеної мети, оскільки:

1) замість посилення чи запровадження ефективних механізмів вилучення із влади осіб, що її дискредитували, законопроект пропонує дублювання вже передбачених законодавством перевірок, які на практиці продемонстрували свою неефективність;

2) у проекті не запропоновано зрозумілого та цілісного механізму очищення влади, а значна частина приписів проекту має не завершений та суперечливий характер [5].

Ми підтримуємо думку експертів. Більше того, ми вважаємо, що Закон України «Про очищення влади» від 24.07.2014 було прийнято поспішно під впливом складної політичної ситуації та економічної кризи в Україні. Він дійсно не зможе в повному обсязі забезпечити належного виконання основного завдання, що стоїть перед Українським суспільством і державою – оновлення влади. Крім того, на нашу думку, при його розробці та прийнятті не було в достатній мірі враховано норми

національного законодавства, що визначають статус державних службовців та службовців органів місцевого самоврядування, регулюють трудові відносини та головне ті положення Конституції України, які забороняють дискримінацію (ст. 24), встановлюють рівність доступу громадян до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування (ст. 38) та затверджують принцип презумпції невинуватості (ст. 62).

Список використаних джерел:

1. Конституція України : чинне законодавство станом на 3 березня 2014 р. : (офіційний текст). – К.: ПАЛІВОДА А.В., 2014. – 64 с.
2. Encyclopædia Britannica, Inc. ©2014 [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.britannica.com/> (англ.).
3. Lustration Laws in Action: The Motives and Evaluation of Lustration Policy in the Czech Republic and Poland (1989-2001) (англ.).
4. Президент підписав Закон про люстрацію [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/31363.html>.
5. Висновок Головного науково-експертного управління 14.08.2014 [Електронний ресурс] Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51795.

Щодо необхідності визнання судового прецеденту та нормотворчих функцій Конституційного Суду України та Верховного Суду України як джерела права в Україні

Лазаренко Л.А., доцент кафедри загальноправових дисциплін ННІПН НАВС, кандидат юридичних наук

В Україні існує потреба у судових прецедентах як джерелах права. Неякісна система нормативно-правових актів (з прогалинами, дублюваннями, колізіями тощо) та необхідність збереження сутності судової гілки влади, яка покликана не тільки забезпечити розгляд справ по справедливості, захист інтересів особи, а й створити цілісну, ефективну судову систему та відповідний механізм захисту спричиняють потребу і у створенні судових прецедентів та визнанні нормотворчих функцій Конституційного Суду України та Верховного Суду України.

Судовий прецедент займає самостійне місце в системі джерел вітчизняного права. Судовий прецедент є винесеним по конкретній справі рішенням суду, обов'язковим до застосування при вирішенні аналогічних питань з однорідних категорій справ. Судовий прецедент слід відрізнити від усталеної (сформованої) судової практики, під якою слід розуміти правоположення, тобто твердження (положення) юридичного характеру, які конкретизують норми права та закріплені в сукупності судових актів (рішень та роз'яснень) з певної категорії справ як результат багаторазового одноманітного їх вирішення судами.

На відміну від судового прецеденту як одиничного акту суду, судова практика є сукупністю рішень судів з конкретного правового питання, що одноманітно вирішується такими судовими актами та конкретизують норми права. Судова практика є різновидом юридичної практики, під якою розуміють діяльність суб'єктів права в процесі формування і реалізації норм права, що полягає у виданні нормативних актів та у здійсненні різноманітних індивідуальних правових актів. Судовою практикою не